

SAMUEL STEPHENS

AMĂGIREA ETICHETELOR PSIHOLOGICE

Descoperirea identității,
responsabilității și a țelului în
Isus Hristos

 EDITURA
IBET
2025

Traducerea: Florin Barbu
Copyright 2025 © Editura IBET
Toate drepturile rezervate

Publicat în original sub titlu *The Deception of Psychological Labels* de Samuel Stephens.
Tradus și publicat cu permisiunea The Association of Certified Biblical Counselors – biblicalcounseling.com.

ISBN 978-630-95235-7-0 (pdf) 978-630-95235-8-7 (epub)

EDITURA IBET
Str. Lalelelor 14 Vidra IF
ibetromania@gmail.com

The Association of Certified Biblical Counselors

Într-o lume distrusă, în timp ce ne confruntăm cu problemele legate de păcat și suferință, avem cu toții nevoie de înțelepciune de la Dumnezeu. Din fericire, Domnul ne-a dat tot ceea ce avem nevoie pentru viață și evlavie prin Cuvântul Său care este suficient (2 Petru 1:3; 2 Timotei 3:16).

Resursele „Adevăr în dragoste” oferite de ACBC sunt concepute pentru a aduce adevărul bogat al caracterului și promisiunilor lui Dumnezeu în fața problemelor cu care se confruntă oamenii în viața de zi cu zi. Când vă implicați în viața altora, căutând să îi sluiți folosindu-vă de cuvintele lui Dumnezeu, ne rugăm ca această broșură să fie o resursă care să vă îndrepte înapoi la adevărul Său și să vă echipeze pentru a-i mustra pe cei leneși, pentru a-i

încuraja pe cei descurajați și pentru a-i ajuta pe cei slabi (1 Tesaloniceni 5:14).

AUTOR

Samuel Stephens este director al centrului de formare și certificare al *Asociației Consilierilor Biblici Certificați* (ACBC) și profesor asistent de consiliere biblică la *Seminarul Teologic Baptist Midwestern* (MBTS).

Persoanele pe care le consiliem trăiesc într-o cultură obsedată de psihologie și terapie. Termenii și conceptele utilizate de psihologi clinicieni, psihiatri și alți profesioniști din domeniul sănătății mintale se regăsesc peste tot, de la știrile televizate la conversațiile cotidiene. Gândește-te la asta. Când asculți cum îți vorbește persoana pe care o consiliezi, o auzi menționând că este în *negare* sau că a avut de-a face cu *ego-ul exagerat* al altcuiva? După ce au făcut un inventar al personalității, au constatat că sunt mai degrabă *extrovertiți* sau *introvertiți*?¹ Îi descriu pe alții ca fiind *narcisiști* sau *co-dependenți*? Provin dintr-o familie *disfuncțională*?

În cartea sa de referință, *The Triumph of the Therapeutic*, sociologul Philip Rieff a

¹ Acești termeni au fost inventați de psihologul elvețian Carl Jung în cartea sa, *Tipuri psihologice*, publicată pentru prima dată în Germania în 1921.

sugerat că în America, viziunea asupra lumii și mentalitatea creștină au fost în mare parte înlocuite de perspectivele oferite de psihologia modernă. În această nouă mod de a vedea lumea, scopul final era acela de a controla și, în cele din urmă, de a eradica „disconfortului” omului prin tentative de „umplere a golului”².

Științele comportamentale, care includ atât consilierea psihoterapeutică clinică, cât și intervențiile psihiatrice de natură medicală, s-au concentrat în mod constant pe redefinirea naturii persoanei. Acest lucru a dus la o reorientare fundamentală a identității

² Philip Rieff, *The Triumph of the Therapeutic: The Uses of Faith after Freud* (Wilmington, DE: ISI Books, 2006). Rieff folosește „dis-ease” (joc de cuvinte, însemnând atât „boală” cât și „disconfort”) pentru a reprezenta diferitele probleme ale omului care nu sunt cauzate organic (de exemplu, boala medicală cu patologie cunoscută); în schimb, acest termen se referă la tot ceea ce ar împiedica fericirea personală, stima de sine sau satisfacția de sine ca obiectiv de viață.

noastre, a responsabilității și a scopului vieții noastre spre obiective care sunt în esență centrate pe propria persoană.³

În cazul în care credeți că această mentalitate se regăsește doar în afara bisericii, ar trebui să deschideți ochii mai bine. De mai bine de un secol, pastorii, teologii și profesorii creștini au îmbrățișat principiile psihologiei seculare ca mijloace eficiente, utile și științifice prin care ne putem înțelege mai bine unii pe

³ Atât creștinii, cât și necreștinii au examinat în mod critic și au expus implicațiile psihologiei aplicate și ale psihiatriei. Vezi, în special, Paul C. Vitz, *Psychology as Religion: The Cult of Self-Worship* (Grand Rapids: William B. Eerdmans, 1994), 32-46; Richard Ganz, *PsychoBabble: The Failure of Modern Psychology and the Biblical Alternative* (Wheaton, IL: Crossway Books, 1993); Thomas Szasz, *The Myth of Mental Illness: Foundation of a Theory of Personal Conduct* (New York: HarperCollins, 1974); și Joanna Moncrieff, *The Myth of the Chemical Cure: A Critique of Psychiatric Drug Treatment* (Londra: Palgrave MacMillan, 2009).

alții.⁴

La sfârșitul secolului al XIX-lea, înainte de apariția psihologiei moderne, Scriptura servea drept autoritate supremă pentru creștin în găsirea unui răspuns la întrebările vieții cu care se confruntă oamenii într-o lume decăzută. Din nefericire, Biblia a trecut în plan secund în fața psihologiei și, mai precis, a criteriilor de diagnosticare și a etichetelor, în încercarea de a defini ce înseamnă să trăiești bine, să faci față suferinței și chiar să fii om.

Înainte de a trece mai departe, este extrem de important să definim termenii. În această

⁴ Domeniile teologiei pastorale moderne și ale consilierii pastorale au demonstrat cel mai bine integrarea evidentă a psihologiei populare seculare cu teologia creștină. Printre cei care reprezintă această abordare se numără următorii: Seward Hiltner, Paul Tillich, Howard Clinebell, Wayne E. Oates, C.W. Brister, Carroll Wise și Paul Johnson. Vezi William Oglesby, *New Shape of Pastoral Theology: Essays in Honor of Seward Hiltner* (Nashville: Abingdon, 1969), 37.

lucrare, termenul diagnostic psihologic servește ca o umbrelă atotcuprinzătoare care cuprinde o gamă largă de scenarii. Adesea, acesta va fi utilizat pentru a se referi la etichetele aplicate pacienților sau clienților (mulți dintre aceștia fiind persoanele pe care le consiliem) de către cei din cadrul comunităților psihologice și psihiatrice. Aceste etichete pot lua forma unor diagnostice puse de psihiatrii cu pregătire medicală și pot fi însoțite și de o rețetă de medicamente psihotrope. Cu toate acestea, aceste etichete pot veni, de asemenea, de la persoane care au puțină sau nicio pregătire medicală, inclusiv diferiți psihoterapeuți, consilieri profesioniști autorizați, pastori, prieteni, membri ai familiei sau chiar prin autodiagnosticarea pacientului.⁵

⁵ Este important să rețineți că autorul nu este un profesionist cu pregătire medicală și nu oferă sfaturi medicale în cadrul acestei cărți. Orice întrebări sau nelămuriri cu privire la diagnostice sau prescripții

Această carte se adresează în special persoanelor pe care le consiliem și care au avut o experiență personală cu diagnosticul psihologic. Poate că unul dintre prietenii apropiați sau un membru al familiei a fost recent diagnosticat cu depresie clinică; poate că i s-a prescris un medicament împotriva anxietății pentru a combate simptomele atacurilor de panică. Poate că copilul le-a fost diagnosticat de un profesor cu tulburare ODD (Odd Defiant Disorder, ntr. în limba română ca Tulburare Opozițională Provocatoare) sau de către un medic cu o tulburare alimentară. Poate că toți aceștia se confruntă cu propriul lor diagnostic psihologic, dar nu sunt siguri cum să se raporteze la el.

Pentru mulți dintre cei pe care îi

medicale ar trebui adresate unui medic. Scopul acestei cărți este de a analiza implicațiile spirituale ale acestui subiect în lumina principiilor scripturale relevante.

consiliem, confruntarea cu astfel de probleme este descurajatoare și uneori poate părea chiar fără speranță. Unii susțin că etichetele și categoriile psihologice oferă descrieri utile pentru o serie de probleme de viață cu care oamenii se confruntă în fiecare zi; cu toate acestea, în cel mai bun caz, astfel de încercări de a înțelege lucrurile pot oferi doar un confort temporar. În ultimă instanță, multe dintre aceste etichete îi lasă pe oamenii consiliați cu o imagine distorsionată despre ei înșiși și cu o perspectivă deformată asupra sensului și scopului vieții lor. Numai o întâlnire personală cu Dumnezeu Biblia prin unicul Său Fiu, Isus, poate oferi speranță și vindecare adevărate și durabile.

IDENTITATE: CINE EȘTI TU CU ADEVĂRAT?

În calitate de consilier biblic, sunt adesea „ultima încercare” pentru persoanele care fie și-au epuizat finanțele personale căutând

ajutor profesional, fie au recurs la intervenții medicale psihiatrice, dar nu au găsit încă speranța sau pacea pe care le căutau. În urmă cu aproape doi ani, Bruce și Jan Salvo, un cuplu în vârstă, au venit la mine dintr-o nevoie disperată⁶. Bruce se afla în mijlocul unei situații de dizabilitate din cauza complicațiilor legate de diagnosticarea unei depresii clinice și anxietate. Atât Bruce, cât și Jan erau creștini și foarte buni cunoscători ai Bibliei, însă diagnosticul lui Bruce îi afectase atât pe el, cât și pe soția sa, în așa măsură încât acest bărbat, cândva activ, viguros și plin de bucurie, fusese ținut în fotoliul său extensibil o mare parte din zi, iar Jan trebuia să aibă grijă de el în mijlocul propriei crize medicale. Amândoi erau fără bucurie și fără speranță. În fond, erau tulburați.

Psihiatrul lui Bruce, pe care l-a întâlnit o

⁶ Din motive de confidențialitate, au fost utilizate pseudonime pentru a ascunde adevărata lor identitate.

singură dată în cadrul unei consultații de cincisprezece minute, i-a spus că Bruce se va simți curând mult mai bine în legătură cu scopul și direcția vieții sale, având în vedere că problemele sale fuseseră identificate și, bineînțeles, atâta timp cât Bruce va continua să își cumpere medicamentele antidepresive prescrise. În schimb, Bruce se simțea și mai confuz și fără speranță. Ceea ce avea Bruce nevoie era să i se reamintească identitatea sa. Totuși, aceasta nu putea fi găsită în paginile Manualului de diagnostic și statistică a tulburărilor mintale (DSM)⁷. El putea găsi răspunsul la întrebarea „Cine sunt eu cu adevărat?” doar pe paginile Scripturii.

PSIHOLOGIE FĂRĂ SUFLET

Cu toții cunoaștem pe cineva, fie că este

⁷ DSM încearcă să eticheteze sau să ofere o anumită semnificație modului în care se simte o persoană; cu toate acestea, nu oferă (și nu poate oferi) o explicație a identității unei persoane.

vorba despre o persoană dragă, un coleg de muncă sau un prieten, care suferă de un handicap sau de o boală fizică gravă sau care pune viața în pericol. În timp ce viețile lor sunt fără îndoială afectate de situația lor, aceste persoane se străduiesc să nu permită ca handicapul sau boala lor să definească cine sunt ele. Poate că au cancer cerebral sau o artrită paralizantă, dar aceste dificultăți nu îi definesc. Este interesant că bolile mintale sunt adesea percepute ca fiind mai strâns legate de identitatea unei persoane. Este mai obișnuit să auzi comentarii de genul: „Sunt deprimat” sau „Sunt bipolar” sau chiar „Sunt obsesiv-compulsiv”⁸.

⁸ Până la DSM-III-R (1987), limbajul utilizat în diagnosticare reflecta clasificarea directă a persoanelor în corelație cu tulburarea mintală. Deși trebuie remarcat faptul că, din 1987, DSM „evită utilizarea unor astfel de expresii”, această ajustare nu schimbă faptul că multe persoane continuă să se refere la ei înșiși în aceste moduri, nici nu minimizează impactul asupra identității unui pacient.

Diagnosticile și etichetele psihologice sunt reprezentative pentru tulburările mintale. Deși problema acestei asocieri are mai multe fațete, voi prezenta două puncte care abordează în special subiectul identității. În primul rând, nu există un consens practic, profesional sau științific cu privire la definiția de bază a bolilor mintale. DSM, considerat de mulți drept „Biblia psihiatriei”, afirmă:

Problema ridicată de termenul tulburări „mentale” a fost mult mai clară decât soluția sa și, din păcate, termenul persistă în titlul DSM-IV deoarece nu am găsit un substitut adecvat. În plus, deși acest manual oferă o clasificare a tulburărilor mintale, trebuie să admitem că nicio definiție nu specifică în mod adecvat limitele precise ale conceptului de „tulburare mintală”⁹.

⁹ Allen Frances, ed., *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders: Fourth Edition Text Revision* (Washington: American Psychiatric Association, 2000), xxx.

Implicațiile din spatele acestei mărturisiri nu ar trebui să fie ignorate. Trebuie reamintit faptul că nu există remedii pentru tulburările psihice, ci doar tratamente. Odată diagnosticați cu o boală sau tulburare mintală, mulți oameni trăiesc tot restul vieții purtând cu ei această etichetă și, adesea, mai multe etichete, fără să știe că aceiași specialiști care au furnizat aceste etichete nu pot găsi un consens obiectiv, științific și profesional.¹⁰

¹⁰ Vezi Peter Breggin, *Toxic Psychiatry: Why Therapy, Empathy, and Love Must Replace the Drugs, Electroshock, and Biochemical Theories of the "New Psychiatry"* (New York: St. Martin's Press, 1991); Allen Frances, *Saving Normal: An Insider's Revolt against Out-Of-Control Psychiatric Diagnosis, DSM-5, Big Pharma, and the Medicalization of Ordinary Life* (New York: HarperCollins, 2013), (în special capitolul 3); Gary Greenberg, *The Book of Woe: The DSM and the Unmaking of Psychiatry* (New York: Blue Rider Press, 2013); Joanna Moncrieff, *The Bitterest Pill: The Troubling Story of Antipsychotic Drugs* (Londra: Palgrave Macmillan, 2013); și Robert Whitaker, *Anatomy of an Epidemic: Magic Bullets, Psychiatric*

În al doilea rând, prin esența sa, diagnosticul psihologic încearcă să reformeze și să redefinească identitatea unei persoane. Psihologia clasică, o disciplină care a încercat inițial să înțeleagă aspectele nemateriale ale naturii umane, a fost în principiu înlocuită de psihologia modernă, introdusă de Wilhelm Wundt la Universitatea din Leipzig în 1875. Pentru Wundt, singurul mod responsabil și rezonabil de a studia oamenii era prin intermediul metodei științifice. Din moment ce sufletul uman nu poate fi „măsurat, cuantificat și demonstrat științific”, atunci cel mai bun lucru era să îl eliminăm ca parte esențială a ceea ce înseamnă să fi om. Din acel moment, psihologia s-a concentrat în mare parte pe experiența personală, comportamentul observabil și patologia cu

Drugs, and the Astonishing Rise of Mental Illness in America (New York: Broadway Books, 2010).

substrat fizic.¹¹ Teoria și terapia psihologică modernă, fie că este de orientare psihanalitică, comportamentală sau umanistă, a respins în mod deschis concepția biblică despre natura umană și încearcă în schimb redefinirea conceptul de identitate dintr-o perspectivă centrată pe om.

Psihologia modernă este în esență falimentară ca viziune asupra lumii. De pe vremea lui Wundt, au fost purtate două războaie mondiale, piețele bursiere s-au prăbușit, iar teroriștii au lansat atacuri. Confuzia identității a umplut atât de mult viața publică, încât acum este nevoie de

¹¹ Paolo Lionni și Lance J. Klass, *The Leipzig Connection: The Systematic Destruction of American Education, Basics in Education Series* (Portland, OR: Heron Books, 1980). Pentru mai multe informații privind istoria psihiatriei, vezi următoarele: Roy Porter, *Madness: A Brief History* (Oxford: Oxford University Press, 2002) și Edward Shorter, *A History of Psychiatry: From the Era of the Asylum to the Age of Prozac* (New York: John Wiley & Sons, 1997).

legislație pentru ca oamenii să știe care este toaleta potrivită pe care să o folosească.¹² Pe scurt, cu toată concentrarea sa asupra auto-actualizării, auto-evaluării și emancipării, psihologia nu a ajutat omenețea să facă niciun pas înainte spre îmbunătățire, cu atât mai puțin spre iluminare.

OM CREAT DUPĂ CHIPUL LUI DUMNEZEU, NU INVERS

În timp ce perspectiva psihologică cu privire la identitatea omului ne lasă fără speranță, Biblia prezintă o imagine radical diferită a naturii, conceperii și identității umane. În primele capitole din Geneza, Biblia ne spune că Adam și Eva au fost făpturi unice și prețuite de Dumnezeu. Spre deosebire de fiarele câmpului, păsările cerului sau stelele,

¹² Nick Valencia și Jason Morris, "*Transgender and 7 Years Old, A Strong Voice against Texas' 'Bathroom Bill,'*" accesat pe 14 Octombrie 2017, <http://www.cnn.com/2017/08/03/health/trans-youth-texas-bathroom-bill/index.html>.

oamenii au fost făcuți după asemănarea Creatorului lor (Geneza 1:27). Psihologia modernă rezumă demnitatea oamenilor, dată de Dumnezeu, la nivelul animalelor. Pentru acești teoreticieni seculari, nu există nicio diferență inerentă între găini și copii¹³. Astfel, golul lăsat de acest vid al identității a fost rapid și ușor umplut de explicații și diagnostice psihologice.

Adam și Eva au primit instrucțiuni și au avut libertăți care nu au fost puse la dispoziția niciunei alte creații a mâinii lui Dumnezeu. În tot acest timp, ei s-au bucurat de o părtășie intimă cu Dumnezeu și L-au cunoscut drept Creator, Cel ce le poartă de grijă, le asigură existența și le este prieten (Geneza 1:29-31).

¹³ Vezi, Edward L. Thorndike, *The Human Nature Club: An Introduction to the Study of Mental Life* (Londra: Longmans, Green, and Company, 1914) și Edward L. Thorndike, *Educational Psychology: A Briefer Course* (New York: Teachers College, Columbia University, 1914).

Cu toate acestea, Adam și Eva au crezut minciuna Satanei că și ei ar putea fi ca Dumnezeu și, în cele din urmă, au cedat ispitei de a-L nesocoti (Geneza 3:4-7). De atunci încolo, efectele păcatului au infestat rasa umană.

De aceea, așa cum păcatul a intrat în lume printr-un singur om, iar prin păcat a intrat moartea și, astfel, moartea a trecut la toți oamenii, din cauză că toți au păcătuit. (Romani 5:12)¹⁴

Cain a devenit invidios și și-a pus în gând să-șiucidă fratele (Geneza 4:5-8), Nadab și Abihu, preoți ai Dumnezeului Celui Preaînalt, nu L-au ascultat și au fost loviți (Levitic 10: 1-3), regele David a poftit după Batșeba și a comis adulter (2 Samuel 11), Iona a cedat fricii și a fost înghițit pe de-a-ntregul

¹⁴ În cazul în care nu se precizează altfel, toate citatele din Scriptură sunt din *Noua Traducere Românească* (NTR)

de un pește mare (Iona 1:17), iar Iuda Iscarioteanul L-a vândut pe Mântuitorul lumii pentru treizeci de arginți (Matei 26: 14-16). În Noul Testament, apostolul Pavel observă roadele păcatului: „Căci și noi eram cândva nesăbuiți, neascultători, rătăciți, înrobiți de diverse poftă și plăceri, trăind în răutate și invidie, fiind urâți de alții și urându-ne unii pe alții.” (Tit 3:3). Nu există un diagnostic psihologic atât de cuprinzător sau o psihoterapie atât de eficientă care să ne poată ridica deasupra și dincolo de efectele și consecințele păcatului. Atât de departe ne poate duce natura umană. Acesta este capătul drumului pentru psihologie.

Dar, acesta nu este capătul drumului pentru cei care sunt în Hristos. Pavel nu ne lasă fără speranță.

Dar, când s-a arătat bunătatea și dragostea de oameni a lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, El ne-a mântuit, nu datorită faptelor pe care le-am

făcut noi în dreptate, ci potrivit cu mila Lui, prin spălarea adusă de nașterea din nou și prin înnoirea realizată de Duhul Sfânt, pe Care L-a turnat peste noi din belșug, prin Isus Cristos, Mântuitorul nostru, pentru ca, fiind îndreptățiți prin harul Lui, să putem deveni moștenitori, având speranța vieții veșnice. (Tit 3:4-7)

Biblia prezintă un mesaj de speranță duhovnicească și de pace supranaturală pe care diagnosticele psihologice nu le pot oferi niciodată. Prin viața, moartea, înmormântarea și învierea lui Isus Hristos, singurul Fiu al lui Dumnezeu, credincioșii nu numai că sunt readuși la părtășia intimă cu Creatorul, dar identitatea lor este transformată în natura ei (Ioan 3:16-17; Romani 10:9-10; Galateni 2:20).

RESPONSABILITATE: EȘTI RESPONSABIL PENTRU ACȚIUNILE TALE?

După ce am discutat cu Bruce și Jan amăgirea potrivit căreia identitatea lui Bruce era legată de diagnosticul său psihologic, am început să observ o licărire de speranță care nu existase când acest cuplu deosebit venise prima dată să mă vadă. Deși Bruce părea să înțeleagă că adevărata sa identitate era cea a unui copil al lui Dumnezeu născut din nou și nu doar cea a unei victime deprimată și anxioasă, am observat totuși o gândire nebiblică într-un domeniu important al vieții lui Bruce, cel al relației sale de cuplu cu Jan. Există multe pasaje din Scriptură care vorbesc despre responsabilitatea soțului în cadrul relației maritale; totuși, Efeseni pune în fața cititorului una dintre cele mai clare așteptări de la un soț evlavios. Pavel spune: „Soților, iubiți-vă soțiile așa cum Și-a iubit și Cristos Biserica și S-a dat pe Sine pentru ea, ca s-o

sfințească, curățînd-o prin spălarea cu apă, prin Cuvânt” (5:25-26). Pavel continuă, arătînd legătura dintre eforturile pline de sacrificiu de sine ale soțului evlavios de a-și conduce, învăța și păstori soția și însăși creșterea spirituală a acesteia în puritate și sfințenie.

În cea mai mare parte a căsniciei lor, Bruce a luat în serios această responsabilitate specifică; totuși, de la momentul diagnosticării lui Bruce, Jan a început să observe schimbări în comportamentul său față de ea. Era irascibil și de multe ori o repezea fără niciun motiv aparent. De asemenea, își petrecea mai multe ore la rînd lenevind în fotoliu și uitîndu-se la televizor, în loc să încerce să ajute în casă. În plus față de aceste schimbări necaracteristice, plîngea și devenea prea emotiv în anumite momente ale zilei. Deși s-a pus problema că aceste comportamente ciudate ar putea fi efecte secundare ale medicamentelor psihiatrice care îi fuseseră

prescrise, a devenit evident că perspectiva lui Bruce asupra vieții fusese influențată negativ după ce a primit diagnosticul.¹⁵ Bruce nu mai era interesat să-și sfințească soția prin slujirea lui față de ea. Nu-i mai păsa de ea ca de un membru al trupului lui Hristos. În mijlocul necazurilor sale, Bruce și-a abandonat responsabilitatea față de Jan și trăia pentru el însuși.

¹⁵ În acest moment, Bruce lua două medicamente psihotrope diferite. Ambele medicamente, unul fiind un inhibitor selectiv al recaptării serotoninei-nor epinefrinei (SSNRI) și un antidepresiv atipic de a doua generație, au fost prescrise pentru a echilibra substanțele chimice din creier, despre care se crede că generează depresie. Nu este neobișnuit ca pacienților psihiatrici să li se prescrie mai multe medicamente simultan, nu doar pentru a trata simptomele nedorite, ci și pentru a contracara efectele secundare grave ale medicamentului principal. Vezi: Ewen Speed, Joanna Moncrieff și Mark Rapley, eds., *De-Medicalizing Misery II: Society, Politics, and the Mental Health Industry* (Londra: Palgrave Macmillan, 2014) și Daniel J. Carlat, *Unbinged: The Trouble with Psychiatry—A Doctor's Revelations about a Profession in Crisis* (New York: Free Press, 2010).

JOCUL ÎNVINOVĂȚIRII

Într-o zi, în timp ce conduceam spre casă de la muncă, am auzit la radio o reclamă care mi-a atras atenția. Era o reclamă promoțională pentru un centru de tratament al adicțiilor din orașul în care locuiesc. Ceea ce m-a uimit cel mai mult a fost modul în care dependența era promovată drept o boală biologică cronică similară cu boala cardiacă.¹⁶ Potrivit acestuia, boala cerebrală numită dependență poate fi generată de o combinație de factori genetici și de mediu și are capacitatea de a-i imobiliza pe cei afectați și de a servi drept cauză principală a comportamentului lor aberant. Există multe voci credibile în cadrul comunităților științifice și

¹⁶ National Institute on Drug Abuse, *“Drugs, Brains, and Behavior: The Science of Addiction,”* accesat pe 30 Septembrie, 2017, <https://www.drugabuse.gov/publications/drugs-brains-behavior-science-addiction/drug-abuse-addiction>

a celor de sănătate mintală care au expus presupușiunile părtinitoare și știința deficitară din spatele unor astfel de concluzii.¹⁷ Cu toate acestea, multe dintre persoanele pe care le consiliem au învățat să considere comportamentul, atitudinile și acțiunile legate de diagnosticele psihologice ca fiind dincolo de sfera responsabilității morale personale.

Cu alte cuvinte . . . Boala sau tulburarea l-a determinat să o facă.

Într-un fel, Bruce a fost făcut să creadă, și a început să creadă cu adevărat, că vorbele nepăsătoare pe care i le adresa soției sale, orele petrecute la televizor și izbucnirile sale emoționale nu erau cu adevărat vina sa. Totul era

¹⁷ Stanton Peele, *Diseasing of America: How We Allowed Recovery Zealots and the Treatment Industry to Convince Us We Are Out of Control* (San Francisco: Jossey-Bass Publishers, 1995). Publicată pentru prima dată în 1989, această carte a servit drept o critică fundamentală a "industrii recuperării" din partea unui fost expert în domeniu.

cauzat de depresia și anxietatea sa. Bărbatul care stătea în fața mea nu era singurul aflat în suferință. Soția lui se chinuia să-și dea seama cum să-și ajute soțul, care părea că nu dorește ajutorul ei. Bruce și Jan nu au venit inițial la mine pentru consiliere maritală, dar din cauza convingerii lui Bruce că era doar o victimă a circumstanțelor și a biologiei, aveam acum în față o căsnicie care se dezintegra rapid. L-am întrebat pe Bruce ce are de spus psihiatrul său despre toate acestea și mi-a spus că, pe lângă câteva întrebări subiective referitoare la starea emoțională a lui Bruce, psihiatrul i-a oferit doar un diagnostic și rețeta medicală. Dacă avea întrebări cu privire la rețetă, putea suna asistenta; în caz contrar, trebuia să își ia medicamentele zilnic și să se prezinte la psihiatru peste două luni.

Era evident că Bruce și Jan erau mai confuzi și mai deznădăjduiți cu privire la situația lor după ce au fost la psihiatru decât înainte. În săptămânile următoare, Jan a

observat că Bruce a încercat să facă față „noului său normal” vorbind despre problemele și comportamentul său ca și cum ar fi fost doar simptome ale tulburării sale. După părerea lui Jan, cu cât Bruce punea problemele sale pe seama afecțiunii sale, a medicamentelor sau chiar a altor persoane și respingea orice noțiune de responsabilitate personală, cu atât mai mult problemele sale afectau nu numai viața sa, ci și viața celor care îl iubeau și îl susțineau. Viața unui om care odinioară trăia în pace cu soția sa (Matei 5:9; 1 Petru 3:7), un om care muncea din greu ca pentru Domnul (Coloseni 3:23), care era caritabil, amabil și generos, era acum caracterizat de tulburări și de orice lucru rău (Iacov 3:16).

Biblia nu rămâne tăcută în ceea ce privește problema responsabilității personale, mai exact în ceea ce privește modul în care toți bărbații și femeile încearcă să paseze vina și să găsească scuze pentru alegerile lor păcătoase.

Un astfel de exemplu se găsește în Vechiul Testament. Nu la mult timp după ce israeliții au fost eliberați din cei peste patru sute de ani de captivitate din Egipt, poporul a început să se plângă și să cârtească. Acest popor neliniștit și încăpățânat i-a spus lui Aaron, preotul și fratele lui Moise: „Ridică-te! Fă-ne niște dumnezei care să meargă înaintea noastră, căci nu știm ce s-a întâmplat cu acest Moise, bărbatul care ne-a scos din țara Egiptului.” (Exodul 32:1). Ca mare preot, era responsabilitatea lui Aaron să se sfințească în prezența lui Dumnezeu și să fie reprezentantul poporului înaintea lui Dumnezeu (vezi Exodul 28). În loc să îi mustre pe israeliții idolatri, Aaron a cedat până în punctul în care a construit un idol de aur (Exodul 32:3-6). În timp ce mânia lui Dumnezeu era stârnită de neascultarea flagrantă a poporului Său, Moise l-a întrebat pe Aaron ce s-a întâmplat.

Moise i-a zis lui Aaron: „Ce ți-a făcut

acest popor, de ai adus asupra lui un păcat atât de mare?” Aaron a răspuns: „Să nu se aprindă mânia stăpânului meu. Tu cunoști poporul acesta și știi că este pornit la rău.” (Exod 32:21-22)

Aaron a răspuns aruncând vina. Deși nu există nicio îndoială că poporul Israel era „predispus la rău”, era responsabilitatea și datoria exclusivă a lui Aaron să reprezinte și să aplice legea lui Dumnezeu înaintea poporului.¹⁸ Datorită eșecului lamentabil al lui Aaron de a păzi poporul de un mare păcat, aproximativ trei mii de oameni au murit în acea zi (Exodul 32:25-29).

STRĂJERUL SUFLETULUI

Bruce realizase că nu mai putea continua în felul în care trăise fără să sufere consecințe

¹⁸ Ceea ce face acest eșec și mai revoltător este faptul că Dumnezeu declarase anterior: „Eu sunt Domnul, Dumnezeul tău, Care te-am scos din țara Egiptului, din casa sclavilor. Să nu ai alți dumnezei în afară de Mine!” (Exodul 20:2-3).

majore. Ca și Aaron înaintea lui, Bruce îngăduise vieții sale să scape de sub control (vezi Exodul 32:25). Devenise leneș și indolent, lăsând astfel păcatul să intre în inima și mintea lui. Sentimentul de siguranță și încredere pe care Bruce îl găsisese în viziunea psihologică asupra lumii a fost rapid înlocuit de conștientizarea faptului că nu se putea ascunde în spatele diagnosticului său psihologic, și că nu-și putea justifica acțiunile și perspectiva asupra vieții dând vina pe acesta.

În Deuteronom, Dumnezeu îndeamnă poporul lui Israel să-și amintească legile, poruncile și judecățile Sale, istorisind totodată toate modurile în care El le-a păstrat viețile de la exodul din Egipt până la cucerirea țării promise (Deuteronom 4:1-8). În mijlocul acestor aduceri-aminte, Dumnezeu îi spune poporului că are responsabilitatea de a asculta de poruncile Sale și de a le face cunoscute copiilor lor.

Numai ai grijă și veghează cu luare-
aminte asupra sufletului tău ca să nu
uieți lucrurile pe care le-ai văzut cu
ochii tăi și ca ele să nu se depărteze de
inima ta, în toate zilele vieții tale. Fă
cunoscute aceste lucruri copiilor tăi și
copiilor copiilor tăi. (Deuteronom
4:9)

În acest pasaj, expresia „veghează asupra
sufletului tău” poartă cu sine ideea unui
străjer care avea responsabilitatea de a proteja
ceva de mare valoare. În antichitate, străjerul
acționa ca o santinelă staționată pe sau lângă
zidul fortificat al unui oraș, pentru a anunța
orice amenințare exterioară la adresa
siguranței și securității orașului. Era esențial
ca străjerii să fie vigilenți, atenți și
conștiincioși. Dacă străjerul nu își îndeplinea
sarcinile, oamenii puteau muri. Aceeași
urgență este reflectată în porunca lui
Dumnezeu pentru poporul lui Israel și
pentru noi.

În altă parte, Biblia ne învață că diavolul,

dușmanul lui Dumnezeu și al tuturor oamenilor, „umblă ca un leu care rage, căutând să înghită pe cineva” (1 Petru 5:8). Din această cauză, apostolul Petru îi îndeamnă pe creștini să fie străjери sânguincioși, care sunt mereu în alertă. Proverbe 25:28 afirmă: „Ca o cetate spartă și fără ziduri, așa este omul lipsit de stăpânire de sine.” Viața lui Bruce era în ruine. Era ca un oraș jefuit, fără ziduri. Dar cum a ajuns acolo? Undeva pe parcurs, a încetat să-și mai „păzească” sufletul și a cedat toată responsabilitatea și sensul vieții sale noii sale identități de om bolnav mintal. În timp ce credea că diagnosticul său îi va aduce toate răspunsurile și siguranța de care ar avea vreodată nevoie, s-a dovedit a fi ca un nor fără ploaie deasupra unui pământ uscat și ars (Proverbe 25:14).

ȚELUL: CINE ARE CU ADEVĂRAT CONTROL ASUPRA VIEȚII TALE?

Cea mai subtilă și periculoasă minciună sub care se ascunde psihologia modernă se referă la scopul și țelul suprem al vieții noastre. Psihiatrul lui Bruce, deși sunt sigur că a fost sincer în încercarea sa de a-l ajuta, nu a fost interesat în ultimă instanță dacă Bruce îl glorifica sau nu pe Dumnezeu cu viața sa. Prioritatea sa principală era gestionarea durerii și ameliorarea simptomelor. La rândul său, Bruce a ajuns să creadă că diagnosticul său psihologic îi va deschide în cele din urmă calea către un scop plin de semnificație și scop. Totuși, acesta este un lucru pe care psihiatria medicală și psihoterapia clinică nu îl pot niciodată oferi sau realiza .

În cartea sa, *PsychoBabble*, Richard Ganz notează: „Psihologia clinică nu ajunge la un consens în privința percepției sale asupra ființelor umane - cu o singură excepție majoră. Ea este unitară în credința sa că oamenii sunt

liberi față de Dumnezeu.”¹⁹ În prima întrebare din Catehismul Scurt de la Westminster, răspunsul este următorul: „Scopul principal al omului este să-L glorifice pe Dumnezeu și să se bucure de El veșnic.”²⁰ Ce contrast izbitor! În Vechiul Testament, regele David a proclamat: „Toate națiunile, pe care le-ai făcut, vor veni să se închine înaintea Ta, Stăpâne, și să-Ți glorifice Numele.” (Psalmul 86:9). În Noul Testament, apostolul Pavel ne reamintește că am fost creați pentru a-L onora pe Dumnezeu în tot ceea ce facem, chiar dacă este vorba despre mâncare sau băutură (1 Corinteni 10:31). Bruce, ca și noi toți, avea de făcut o alegere. El putea fie să continue să încerce să navigheze pe apele agitate ale vieții sale în calitate de căpitan al propriului său suflet, fie să se supună lui Isus,

¹⁹ Richard Ganz, *PsychoBabble (Bâlbâieli psihologice, n.tr.)*, 30.

²⁰ Vezi Psalmul 16:5-11; 86:9; Isaia 12:2; Luca 2:10; Romani 11:36; 1 Corinteni 6:20; 10:31; Filipeni 4:4.

care îl cumpărase cu propriul Său sânge
(1 Corinteni 6:20).

CĂPITANUL PROPRIULUI „PSYCHE”

William Ernest Henley (1849-1903) a fost unul dintre cei mai cunoscuți poeți ai Angliei victoriene. Probabil cea mai memorabilă poezie a sa, intitulată „Invictus”, un cuvânt latin care înseamnă „de necucerit”, a fost publicată pentru prima dată în 1888 și a ajuns să fie lăudată ca o capodoperă care ilustrează cel mai bine trăsăturile victoriene populare de autodisciplină și tărie de caracter.²¹

Trecând de noaptea grea din jurul meu,
Neagră ca iadul, fără de sfârșit,
Îi mulțumesc oricărui Dumnezeu
Pentru sufletul meu necucerit.

În gheara sorții strâns fără cruțare
Nu am dat înapoi și n-am strigat

²¹ William Ernest Henley, „Invictus”, n.tr. în limba română traducere de Leonard Neculae, accesat pe 22.02.2025, <https://poetii-nostri.ro/william-ernest-henley-invictus-poezie-id-24732/>

Lovit de întâmplările amare
Capul mi-e-nsângerat, dar nu plecat.

Dincolo de blesteme și de lacrimi,
Pe-acest tărâm de umbră subjugat,
În anii plini de-amenințări și patimi
Sunt și voi fi la fel, neînfricat.

Nu mai contează cât de aspru-i drumul,
Ce liste cu pedepse vin mereu,
Eu, azi, al sorții mele sunt stăpânul -
Sunt căpitanul sufletului meu.

În ultimele decenii, acest poem a fost folosit pentru a celebra valorile seculare ale lumii, precum autosuficiența, mândria și căutarea propriilor dorințe. În special, ultima strofă a acestui poem face referire la Matei 7:13-14, unde Isus descrie calea către viața veșnică ca fiind „îngustă”. În ciuda faptului că Isus a vorbit despre El însuși ca fiind Singura „Cale (către Dumnezeu), Adevărul și Viața” (Ioan 14:6), subiectul acestui poem pare să declare cu aroganță: „Nu am nevoie de altă cale decât calea mea!”

După cum am menționat anterior, atunci

când l-am întâlnit prima dată pe Bruce, nu am observat imediat un spirit arogant sau mândru, nici nu l-aș fi descris ca fiind lăudăros sau plin de poftă pentru lucrurile lumii. Cu toate acestea, pe măsură ce am ajuns să îi cunosc mai bine situația, am văzut cât de atașat devenise Bruce de capcanele acestei vieți (1 Ioan 2:16-17). Ce rol a jucat diagnosticul său, vă întrebați? În timp ce Bruce este pe deplin responsabil pentru direcția vieții sale, el și cu mine ne-am dat seama că perspectiva sa psihologizată asupra lumii devenise o cârjă care îl împiedica să privească lumea printr-o perspectivă biblică și care să Îl onoreze pe Dumnezeu.

SLUJITOR AL DUMNEZEULUI CELUI VIU

În ciuda faptului că există o multitudine de diagnostice psihologice, în realitate, există doar două distincții care contează cu adevărat. Suntem fie „în Hristos”, fie „departe de Hristos”. În starea noastră naturală, Biblia

spune că toți oamenii au păcătuit și sunt lipsiți de slava și gloria lui Dumnezeu (Romani 3:23). În acest sens, apostolul Pavel îi identifică pe cei din afara lui Hristos drept „copii ai mâniei” și „fii ai neascultării” (Efeseni 2:2-3). Deși nu este o veste pe care cineva vrea să o audă, este extrem de important să ne vedem pe noi înșine așa cum suntem cu adevărat. O perspectivă psihologizată asupra lumii încearcă să picteze o imagine roz a naturii umane, în care aceste distincții biblice importante sunt fie estompate, fie eliminate complet; cu toate acestea, o perspectivă biblică asupra lumii evidențiază faptul că inimile și conștiințele noastre ne condamnă și ne lasă fără scuze în fața unui Dumnezeu drept (Romani 2:15; 1 Ioan 3:20).

Pentru prietenul meu Bruce, primul pas real spre vindecare nu a fost să se încreadă într-un diagnostic psihologic care să îi definească identitatea sau să îl protejeze de

responsabilitate, ci a fost o recunoaștere sinceră a faptului că îi era dator lui Dumnezeu mai presus de orice, că nu era căpitanul propriului său suflet.

Totuși, aceasta nu este singura categorie pe care Biblia o alocă omenirii. A doua distincție are în vedere faptul că nu trebuie să rămânem prieteni ai lumii și vrăjmași ai lui Dumnezeu (Iacov 4:4). Cei care Îl mărturisesc pe Isus ca Domn și Mântuitor al lor sunt transferați din împărăția întunericului în împărăția luminii. Ei sunt acum în Hristos.

Însă tuturor celor ce L-au primit, adică celor ce cred în Numele Lui, le-a dat autoritatea să devină copii ai lui Dumnezeu, născuți nu din sânge, nici din voia firii pământești, nici din voia vreunui bărbat, ci din Dumnezeu. (Ioan 1:12-13)

Această viață nouă în Isus oferă sufletului frânt, istovit și răzvrătit o nouă identitate, o responsabilitate unică și un scop în viață

stabilit de Dumnezeu (2 Corinteni 5:17; Galateni 2:20). Deși o mare parte din situația lui Bruce nu se schimbase în cursul consilierii, un lucru s-a schimbat. La sfârșitul perioadei petrecute cu Bruce și Jan, acesta ajunsese să redescopere cine era cu adevărat în Hristos, nu cine se lăsase să devină sub povara grea și inutilă a diagnosticului psihologic pe care îl primise. Bruce era plin de autocompătimire și centrat pe sine până la punctul în care și-a pierdut orice scop semnificativ pentru viața pentru care Hristos a murit ca să i-o dea, dar prin harul lui Dumnezeu și prin suficiența Cuvântului Său, a ajuns să-L iubească din nou pe Domnul Dumnezeuul său cu toată inima, cu tot sufletul și cu tot cugetul (Matei 22:37).

Cât de repede ne întoarcem la înțelepciunea lumii pentru a ne ajuta nu doar să ne diagnosticăm problemele, ci și pentru a oferi răspunsul la aceste probleme? În schimb, nu ar trebui să ne întoarcem chiar la Dumnezeuul care ne-a creat? Vorbind despre

importanța și utilizarea descrierilor, cuvintelor și conceptelor folosite în consiliere, David Powlison a remarcat:

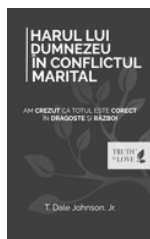
Fiecare teorie [de consiliere] definește sau presupune un ideal de funcționare umană prin care problemele sunt numite și soluțiile sunt prescrise: bine și rău, valoare și stigmă, adevărat și fals, bun și rău, sănătos și defectuos, sănătos și patologic, soluție și problemă ... Adevărurile Bibliei concurează față în față cu alte modele. Dumnezeu rostește adevărul care este menit să ne dea sens și să ne transforme. Nu este un adevăr despre cum să ne găsim un loc de muncă, despre cum genele transmit culoarea ochilor sau despre cum să reparăm o scurgere înfundată. Adevărul care este în Isus dezvăluie și schimbă motivul pentru care trăim. El schimbă modul în care trăim. „Teoria” Bibliei pentru slujirea personală reflectă Adevărul adevărat, susținând că alte sisteme conceptuale dau expresie unor variante ale

„minciunii””. Alte sisteme de gândire suprimă în mod sistematic conștientizarea dependenței și responsabilității noastre în fața lui Dumnezeu.²²

Diagnosticându-ne problemele dintr-o perspectivă biblică, nu numai că vom ajunge la inima problemelor persoanei pe care o consiliem, dar vom găsi o vindecare adevărată și durabilă.

²² David Powlison, *Seeing with New Eyes: Counseling and the Human Condition Through the Lens of Scripture* (P&R: Phillipsburg, NJ: 2003), 3-4.

ALTE TITLURI ÎN LIMBA ROMÂNĂ DIN SERIA „SOLUȚII BIBLICE”

TRUTH[®]
IN LOVE

*Soluții biblice pentru problemele cu care se
confruntă oamenii*

Asociația Consilierilor Biblici Certificați se angajează să susțină suficiența Scripturii pentru biserică, în timp ce aceasta se ocupă de problemele cu care se confruntă oamenii, spunând adevărul în dragoste. În viața de zi cu zi, creștinii au responsabilitatea de a aduce adevărul lui Dumnezeu în viața lor, de a face față problemelor și de a întruchipa pentru alții, prin dragoste, adevărul.

La ACBC, căutăm să sprijinim biserica în a spune adevărul în dragoste. De aceea, oferim un proces de formare și certificare de calitate, o rețea globală de persoane și instituții care gândesc la fel și o sursă de resurse practice și biblice.

Pe scurt, căutăm să aducem soluții biblice pentru problemele cu care se confruntă oamenii, susținând că metoda pe care Dumnezeu a dat-o pentru a face acest lucru este adevărul în dragoste.

Toate resursele pe www.biblicalcounseling